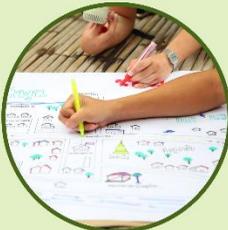

หลักสูตรฝึกอบรม

บัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ ด้วยปัญญาและคุณธรรม

พระเทพวชิรสารบัณฑิต, สศ.อส. และคณะ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

หลักสูตรฝึกอบรมบัณฑิตนักพัฒนาชุมชน เชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม

พระเทพวชิรสารบัณฑิต, รศ.ดร. และคณะ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา
วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม
ภายใต้โครงการพัฒนาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษา
และพัฒนากำลังคนขั้นสูง
ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๘

ผู้ทรงคุณวุฒิ: พระพรหมบัณฑิต, ศ.ดร. พระพรหมวัชรธีรอาจารย์, ศ.ดร.
พระธรรมวชิรจินดาภรณ์, รศ.ดร. ศ.รท.ดร. บรรจบ บรรณรุจิ

บรรณาธิการ: พระเทพวัชรสารบัณฑิต, รศ.ดร.

ผู้ช่วยบรรณาธิการ: พระครูสุธีกิตติบัณฑิต, รศ.ดร.
ผศ.ดร.เอนก ไยอินทร์

ออกแบบปก: พระครูสังฆรักษ์วิชัย วิชโย

พิมพ์ครั้งแรก: ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๘

จำนวนพิมพ์: ๓๐๐ เล่ม

จำนวนหน้า: ๑๒๗ หน้า

พิมพ์ที่: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ ม.๑ ต.ลำไทร อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา
๑๓๑๗๐ โทร. ๐๓๕-๒๔๘๘๐๐๐ ต่อ ๘๗๗๓
<http://pbs.mcu.ac.th>
Email Address : info@mcuprint.com

คำนำ

คู่มือฝึกอบรมบัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม จัดทำขึ้นภายใต้โครงการพัฒนาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษา และการพัฒนากำลังคนขั้นสูงของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาศักยภาพนิสิตและผู้เข้ารับการอบรมให้สามารถทำหน้าที่เป็นพุทธนวัตกร ซึ่งเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนบนฐานของปัญญา คุณธรรม และการมีส่วนร่วมของสังคมอย่างเป็นระบบ หลักสูตรและคู่มือฉบับนี้มุ่งบูรณาการองค์ความรู้ทางพระพุทธศาสนากับกระบวนการเรียนรู้เชิงพื้นที่ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจบริบทชุมชน การวิเคราะห์ปัญหาและโอกาส และการออกแบบแนวทางการพัฒนาที่สอดคล้องกับสภาพจริงของชุมชน

เนื้อหาในคู่มือฉบับนี้ ครอบคลุมโครงสร้างหลักสูตร หลักการ จุดมุ่งหมาย วิธีการจัดการเรียนรู้ สื่อ การวัดและประเมินผล ตลอดจนรายละเอียดของหน่วยการเรียนรู้ทั้งสามหน่วย ได้แก่ การออกแบบแผนที่ชุมชน ด้วยแนวคิดสัปปายสถาน การวิเคราะห์ปัญหาและโอกาสด้วยอริยสังฆโมเดล และการบูรณาการแก่นพระพุทธศาสนากับการออกแบบโครงการพัฒนาชุมชน โดยเน้นการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง การมีส่วนร่วมของชุมชน และการสะท้อนคิดอย่างต่อเนื่อง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือฝึกอบรมฉบับนี้จะเป็นแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาบัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม และสามารถนำไปใช้ขยายผลการพัฒนาชุมชนในบริบทต่าง ๆ ได้อย่างยั่งยืนต่อไป

พระเทพวัชรสารบัณฑิตและคณะ

สารบัญ

๑. โครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรมบัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม	๑
๒. หลักการของหลักสูตร	๕
๓. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร	๖
๔. เนื้อหาของหลักสูตร	๗
๕. วิธีการหลักสูตรฝึกอบรม	๘
๖. สื่อหลักสูตรฝึกอบรม.....	๑๐
๗. การวัดและการประเมินผล	๑๒
๘. กำหนดการหลักสูตรฝึกอบรม	๑๔
๙. หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง “สัปปายสถาน การออกแบบแผนที่ชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม”	๑๘
๑๐. หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ อริยสังโฆเดส การวิเคราะห์สภาพปัญหาและโอกาสของชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม	๒๑
๑๑. หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง “แก่นพระพุทธศาสนากับการพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม”	๒๔
๑๒. แบบประเมินสมรรถนะพุทธชนวัตร	๒๗
๑๓. บรรณานุกรม	๒๙
๑๔. คณะทำงาน	๓๐

๑. โครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรมบัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม

หลักสูตรฝึกอบรมบัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม เป็นหลักสูตรที่ออกแบบขึ้นจากกระบวนการดำเนินงานจริงของโครงการพุทธนวัตกรรม โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาศักยภาพพุทธนวัตกรรมให้สามารถทำงานพัฒนาชุมชนได้อย่างเป็นระบบ บนฐานของปัญญาและคุณธรรมตามแนวพระพุทธศาสนา โครงสร้างหลักสูตรถูกออกแบบให้หน่วยการเรียนรู้ทั้งสามหน่วยมีความเชื่อมโยงต่อเนื่องกัน ตั้งแต่การทำความเข้าใจบริบทพื้นที่ การวิเคราะห์สภาพปัญหาและโอกาสของชุมชน ไปจนถึงการบูรณาการแก่นพระพุทธศาสนาเพื่อออกแบบโครงการพัฒนาชุมชนที่เหมาะสมกับบริบทจริง

หลักสูตรประกอบด้วยหน่วยการเรียนรู้จำนวน ๓ หน่วย แต่ละหน่วยใช้เวลาเรียนรู้ ๖ ชั่วโมง รวมระยะเวลาการฝึกอบรมทั้งสิ้น ๑๘ ชั่วโมง โดยใช้กระบวนการเรียนรู้เชิงพื้นที่ การมีส่วนร่วม การทำงานเป็นทีม และการสะท้อนการเรียนรู้เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาสมรรถนะของพุทธนวัตกรรม รายละเอียดโครงสร้างหลักสูตรแสดงดังตารางต่อไปนี้

องค์ประกอบหลักสูตร	รายละเอียดหลักสูตร
หน่วยการเรียนรู้ ๑	สัปปายสถาน การออกแบบแผนที่ชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม
สาระสำคัญ	ฝึกพุทธนวัตกรรมให้ลงพื้นที่จริงเพื่อเรียนรู้และเข้าใจบริบทชุมชนอย่างรอบด้าน ผ่านการเดินสำรวจ การสังเกต การสนทนากับชาวบ้าน และการจัดทำแผนที่ชุมชน โดยใช้กรอบสัปปายสถานและสัปปายะ ๗ เป็นเครื่องมือในการ

องค์ประกอบ หลักสูตร	รายละเอียดหลักสูตร
	อ่านชุมชนทั้งมิติทางกายภาพ สังคม วัฒนธรรม และทุนทางชุมชน
วัตถุประสงค์	เพื่อให้พุทธนวัตกรสามารถสำรวจและทำความเข้าใจบริบทชุมชนอย่างเป็นระบบ และสามารถจัดทำแผนที่ชุมชนเชิงสร้างสรรค์ที่สะท้อนคุณค่าและศักยภาพของชุมชนได้
ระยะเวลา	๖ ชั่วโมง (ภาคทฤษฎี ๑ ชั่วโมง ภาคปฏิบัติ ๕ ชั่วโมง)
เนื้อหา	แนวคิดสัปปายสถานและสัปปายะ ๗ การเรียนรู้เชิงพื้นที่ การเก็บข้อมูลภาคสนาม และการสังเคราะห์ข้อมูลเป็นแผนที่ชุมชน
วิธีการ/กิจกรรม	การบรรยายเชิงปฏิสัมพันธ์ การลงพื้นที่ชุมชน การทำแผนที่เดินดิน การทำงานกลุ่ม และการสะท้อนการเรียนรู้
สื่อประกอบการฝึกอบรม	คู่มือแผนที่ชุมชน ใบงาน แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ และสื่อจากพื้นที่จริง
การประเมินผล	การประเมินจากการมีส่วนร่วม คุณภาพของแผนที่ชุมชน และการสะท้อนการเรียนรู้
หน่วยการเรียนรู้ ๒	อริยสังฆโมเดล การวิเคราะห์สภาพปัญหาและโอกาสของชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม
สาระสำคัญ	พัฒนาพุทธนวัตกรให้สามารถวิเคราะห์ปัญหาและโอกาสของชุมชนอย่างเป็นระบบ โดยใช้อริยสัง ๔ เป็นกรอบคิดหลัก เพื่อเข้าถึงสาเหตุรากเหง้าของปัญหาและกำหนดแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมกับบริบทจริง

องค์ประกอบ หลักสูตร	รายละเอียดหลักสูตร
วัตถุประสงค์	เพื่อให้พุทธนวัตกรสามารถระบุปัญหา วิเคราะห์สาเหตุเชิงโครงสร้าง และกำหนดเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาชุมชนได้อย่างมีเหตุผลและมีคุณธรรม
ระยะเวลา	๖ ชั่วโมง (ภาคทฤษฎี ๑ ชั่วโมง ภาคปฏิบัติ ๕ ชั่วโมง)
เนื้อหา	อริยสัจ ๔ การวิเคราะห์ปัญหา การค้นหาสาเหตุรากเหง้า การกำหนดเป้าหมายร่วม และแนวทางการพัฒนา
วิธีการ/กิจกรรม	การบรรยาย การวิเคราะห์กรณีศึกษา การทำงานกลุ่ม การอภิปราย และการนำเสนอ
สื่อประกอบการฝึกอบรม	ใบงานอริยสัจโมเดล เอกสารประกอบ และกรณีศึกษาชุมชน
การประเมินผล	การประเมินจากใบงาน การนำเสนอ และการสะท้อนการเรียนรู้
หน่วยการเรียนรู้ ๓ แก่นพระพุทศานากับการพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม	
สาระสำคัญ	ฝึกพุทธนวัตกรให้บูรณาการแก่นพระพุทศานาเข้ากับการออกแบบโครงการพัฒนาชุมชน โดยใช้หลักธรรมเป็นฐานคิดเพื่อสร้างโครงการที่สมดุลทั้งมิติทางวัตถุและจิตใจ
วัตถุประสงค์	เพื่อให้พุทธนวัตกรสามารถออกแบบและนำเสนอโครงการพัฒนาชุมชนที่มีรากฐานจากปัญญาและคุณธรรม และสอดคล้องกับบริบทของชุมชน
ระยะเวลา	๖ ชั่วโมง (ภาคทฤษฎี ๑ ชั่วโมง ภาคปฏิบัติ ๕ ชั่วโมง)

องค์ประกอบ หลักสูตร	รายละเอียดหลักสูตร
เนื้อหา	แก่นพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชน การออกแบบโครงการ และการนำเสนอ
วิธีการ/กิจกรรม	การอภิปราย การออกแบบโครงการ การทำงานกลุ่ม และการนำเสนอในเวทีสาธารณะ
สื่อประกอบการ ฝึกอบรม	เอกสารประกอบ ใบงานออกแบบโครงการ และสื่อการนำเสนอ
การประเมินผล	การประเมินจากคุณภาพโครงการ การนำเสนอ และการสะท้อนการเรียนรู้เชิงคุณธรรม

๒. หลักการของหลักสูตร

หลักสูตรฝึกอบรมบัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม ตั้งอยู่บนหลักการสำคัญของการพัฒนามนุษย์และชุมชนอย่างเป็นองค์รวม โดยยึดการบูรณาการระหว่างปัญญาเชิงพุทธกับกระบวนการพัฒนาชุมชนร่วมสมัยเป็นฐานคิดหลัก หลักสูตรมองชุมชนในฐานะพื้นที่แห่งการเรียนรู้ที่มีชีวิต ประกอบด้วยผู้คน ความสัมพันธ์ คุณค่า วัฒนธรรม และทุนทางสังคมที่เชื่อมโยงกันอย่างซับซ้อน การพัฒนาชุมชนจึงไม่อาจดำเนินการด้วยการถ่ายทอดความรู้เชิงทฤษฎีเพียงด้านเดียว แต่ต้องอาศัยความเข้าใจบริบทพื้นที่ การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง และการมีส่วนร่วมของผู้เรียนและชุมชนร่วมกัน หลักสูตรจึงออกแบบให้กระบวนการเรียนรู้เริ่มจากการลงพื้นที่เพื่อทำความเข้าใจชุมชนอย่างรอบด้าน ผ่านการสำรวจ การสังเกต และการฟังเสียงของผู้คนในพื้นที่ ก่อนนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และต่อยอดเป็นองค์ความรู้และแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมกับบริบทจริง หลักการดังกล่าวสะท้อนอยู่ในโครงสร้างหลักสูตรที่จัดลำดับหน่วยการเรียนรู้จากการอ่านชุมชน การวิเคราะห์ปัญหาและโอกาส ไปสู่การออกแบบโครงการพัฒนาชุมชนอย่างเป็นระบบ

ขณะเดียวกัน หลักสูตรยึดหลักการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมควบคู่กัน กระบวนการฝึกอบรมมุ่งให้ผู้เข้าอบรมมีบทบาทเป็นผู้เรียนรู้เชิงรุก ผ่านการทำงานเป็นทีม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การอภิปราย และการสะท้อนการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง หลักสูตรนำแก่นพระพุทธศาสนามาใช้เป็นกรอบคิดและแนวทางในการทำงานพัฒนาชุมชน ไม่ใช่ในลักษณะการสอนหลักธรรมเชิงนามธรรม แต่เป็นการประยุกต์หลักธรรมให้สอดคล้องกับสถานการณ์จริงของชุมชน เช่น การมองปัญหาอย่างมีเหตุมีผล การเข้าใจเหตุปัจจัยของปัญหา การคำนึงถึงความเกื้อกูลกันในสังคม และการสร้างความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุและด้านจิตใจ หลักการดังกล่าวช่วยให้ผู้เข้าอบรมสามารถพัฒนา

ศักยภาพตนเองในฐานะพุทธนวัตกรที่มีทั้งความสามารถเชิงวิชาการ ความเข้าใจ ชุมชน และคุณธรรมในการทำงานร่วมกับผู้อื่น อันจะนำไปสู่การขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนอย่างสร้างสรรค์และยั่งยืนในระยะยาว

๓. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

๓.๑ เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับบริบทชุมชนใน มิติต่าง ๆ รวมทั้งแนวคิดและกรอบคิดเชิงพุทธที่ใช้ในการพัฒนาชุมชนเชิง สร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม (Knowledge)

๓.๒ เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้จากพื้นที่จริง การคิดวิเคราะห์ และ การสังเคราะห์ข้อมูลชุมชน ตลอดจนทักษะการออกแบบแนวทางและโครงการ พัฒนาชุมชนที่สอดคล้องกับบริบทจริง (Skills)

๓.๓ เพื่อปลูกฝังเจตคติที่ดีต่อการทำงานพัฒนาชุมชน การทำงานเพื่อ ประโยชน์ส่วนรวม การเคารพศักดิ์ศรีของผู้คนในชุมชน และการทำงานร่วมกับ ผู้อื่นอย่างเกื้อกูล (Attitude)

๓.๔ เพื่อพัฒนาลักษณะอุปนิสัยและสมรรถนะเชิงคุณธรรมของผู้เข้า อบรมในการทำหน้าที่เป็นพุทธนวัตกรที่สามารถอ่านชุมชน วิเคราะห์ปัญหา และขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์บนฐานของปัญญาและคุณธรรม ได้อย่างเป็นระบบและยั่งยืน (Character)

๔. เนื้อหาของหลักสูตร

เนื้อหาของหลักสูตรฝึกอบรมบัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม ได้รับการออกแบบให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรตามกรอบ KSAC และจัดลำดับการเรียนรู้ให้เกิดความต่อเนื่องจากการทำความเข้าใจบริบทชุมชน ไปสู่การวิเคราะห์ปัญหาและโอกาสเชิงลึก และการบูรณาการแก่นพระพุทธศาสนาเพื่อออกแบบการพัฒนาชุมชนอย่างเป็นระบบ เนื้อหาหลักสูตรแบ่งออกเป็น ๓ หน่วยการเรียนรู้ ดังนี้

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ สืบปายสถาน การออกแบบแผนที่ชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม มุ่งเน้นเนื้อหาเกี่ยวกับการเรียนรู้จากพื้นที่จริง การทำความเข้าใจบริบทชุมชนในมิติต่าง ๆ ทั้งด้านกายภาพ สังคม วัฒนธรรม และทุนทางชุมชน โดยใช้แนวคิดสืบปายสถานและสืบปายะ ๗ เป็นกรอบในการอ่านและตีความชุมชน เนื้อหาครอบคลุมการสำรวจชุมชนแบบมีส่วนร่วม การเก็บข้อมูลภาคสนาม การสังเกตและการสนทนากับชาวบ้าน ตลอดจนการสังเคราะห์ข้อมูลเป็นแผนที่ชุมชนเชิงสร้างสรรค์ เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลสำคัญในการพัฒนาชุมชนต่อไป

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ อริยสัจโมเดล การวิเคราะห์สภาพปัญหาและโอกาสของชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญา มุ่งเน้นเนื้อหาด้านการคิดวิเคราะห์ และการสังเคราะห์ข้อมูลชุมชนอย่างเป็นระบบ โดยใช้อริยสัจ ๔ เป็นกรอบคิดหลักในการระบุปัญหา การค้นหาสาเหตุรากเหง้าของปัญหา การกำหนดเป้าหมายร่วม และการออกแบบแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมกับบริบทจริง เนื้อหาหน่วยนี้ช่วยให้ผู้อบรมสามารถก้าวพ้นจากการมองปัญหาเชิงอาการ ไปสู่การเข้าใจโครงสร้างปัญหาเชิงลึก และมองเห็นโอกาสในการพัฒนาชุมชนอย่างมีเหตุผลและมีคุณธรรม

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ แก่นพระพุทธศาสนาและการออกแบบโครงการพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม มุ่งเน้นเนื้อหาเกี่ยวกับการบูรณาการแก่นพระพุทธศาสนาเข้ากับการออกแบบโครงการพัฒนาชุมชน

โดยนำหลักธรรมที่เกี่ยวข้องมาใช้เป็นฐานคิดในการกำหนดวัตถุประสงค์ แนวทาง และกิจกรรมของโครงการ เนื้อหาครอบคลุมการแปลงหลักธรรมเชิงนามธรรมให้เป็นแนวคิดและแผนงานเชิงรูปธรรมที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง และสอดคล้องกับศักยภาพและความต้องการของชุมชน

โดยภาพรวม เนื้อหาของหลักสูตรถูกออกแบบให้เชื่อมโยงกันเป็นกระบวนการเรียนรู้เดียว ตั้งแต่การอ่านและเข้าใจชุมชน การวิเคราะห์ปัญหา และโอกาส ไปจนถึงการออกแบบโครงการพัฒนาชุมชนบนฐานของปัญญาและคุณธรรม เพื่อพัฒนาผู้เข้าอบรมให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และลักษณะอุปนิสัยที่เหมาะสมกับบทบาทของพุทธนวัตกรในการขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนอย่างสร้างสรรค์และยั่งยืน

๕. วิธีการหลักสูตรฝึกอบรม

หลักสูตรฝึกอบรมบัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ใช้วิธีการฝึกอบรมที่หลากหลายและสอดคล้องกับธรรมชาติของการเรียนรู้เชิงพื้นที่ เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้พัฒนาความรู้ ทักษะ เจตคติ และลักษณะอุปนิสัยอย่างรอบด้าน สามารถนำองค์ความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการทำงานพัฒนาชุมชนได้อย่างเหมาะสมและมีคุณธรรม โดยกำหนดวิธีการฝึกอบรมที่สำคัญดังต่อไปนี้

๕.๑ การบรรยาย (Lecture) เป็นการถ่ายทอดความรู้พื้นฐาน แนวคิด และกรอบคิดสำคัญจากวิทยากรไปสู่ผู้เข้ารับการอบรม ผ่านการอธิบาย ยกตัวอย่าง และการตอบข้อซักถาม เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันก่อนการลงมือปฏิบัติจริง การบรรยายจะใช้ในการนำเสนอเนื้อหาที่เป็นแกนหลักของหลักสูตร เช่น แนวคิดสัปปายสถานและสัปปายะ ๗ กรอบอริยสัจโมเดลในการวิเคราะห์ปัญหาชุมชน และแก่นพระพุทธานุศาสนานาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนเชิง

สร้างสรรค์ เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีพื้นฐานความรู้ที่เพียงพอสำหรับการเรียนรู้ในกิจกรรมถัดไป

๕.๒ การอภิปรายกลุ่ม (Group Discussion) เป็นกระบวนการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้ และประสบการณ์ระหว่างผู้เข้ารับการอบรม ภายใต้ประเด็นหรือสถานการณ์ที่กำหนด เพื่อส่งเสริมการคิด วิเคราะห์ และการสะท้อนมุมมองที่หลากหลาย การอภิปรายกลุ่มจะใช้ในกิจกรรมการแลกเปลี่ยนประสบการณ์จากพื้นที่ การวิเคราะห์ข้อมูลชุมชน การตีความคุณค่าและทุนทางสังคม รวมถึงการอภิปรายแนวทางการพัฒนาชุมชนร่วมกัน ซึ่งช่วยให้ผู้เข้าอบรมได้เรียนรู้จากผู้อื่นและเกิดความเข้าใจเชิงลึกมากยิ่งขึ้น

๕.๓ การฝึกปฏิบัติ (Practice) เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ลงมือทำจริงผ่านกิจกรรมเชิงพื้นที่และสถานการณ์ที่ออกแบบไว้ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง การฝึกปฏิบัติครอบคลุมกิจกรรมสำคัญ เช่น การลงพื้นที่สำรวจชุมชน การเก็บข้อมูลภาคสนาม การจัดทำแผนที่ชุมชน การวิเคราะห์ปัญหาและโอกาสด้วยอริยสัจโมเดล และการออกแบบโครงการพัฒนาชุมชน โดยมีวิทยากรคอยให้คำแนะนำ สังเกต และให้ข้อมูลป้อนกลับอย่างต่อเนื่อง

๕.๔ การสาธิต (Demonstration) เป็นการแสดงตัวอย่างขั้นตอนวิธีการ หรือกระบวนการทำงานให้ผู้เข้ารับการอบรมได้เห็นอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อช่วยให้เข้าใจแนวทางการปฏิบัติที่ถูกต้องและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ การสาธิตจะใช้ในกิจกรรม เช่น การสาธิตการใช้เครื่องมือสำรวจชุมชน การจัดทำแผนที่เดินดิน การวิเคราะห์ข้อมูลชุมชน และการออกแบบโครงการพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์

๕.๕ การระดมสมอง (Brainstorming) เป็นเทคนิคที่เปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการอบรมได้เสนอความคิดเห็นและแนวคิดอย่างอิสระ เพื่อสร้างความคิดสร้างสรรค์และทางเลือกที่หลากหลาย จากนั้นจึงนำแนวคิดที่ได้มาวิเคราะห์ จัดกลุ่ม และสังเคราะห์เป็นข้อเสนอหรือแนวทางการพัฒนาชุมชนร่วมกัน วิธีการนี้

ใช้ในกิจกรรมการค้นหาโอกาสของชุมชน การออกแบบแนวทางการพัฒนา และการออกแบบโครงการพัฒนาชุมชนที่สอดคล้องกับบริบทจริง

๕.๖ การสะท้อนคิด (Reflection) เป็นกระบวนการทบทวนและไตร่ตรองการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่เกิดขึ้น ผ่านการเขียนบันทึก การสนทนา และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง ตระหนักถึงการพัฒนาตนเอง และสามารถเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติจริงในอนาคต การสะท้อนคิดยังช่วยให้วิทยากรประเมินผลการเรียนรู้และปรับกระบวนการฝึกอบรมให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

โดยการเลือกใช้วิธีการฝึกอบรมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเนื้อหาในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ รวมถึงการจัดลำดับกิจกรรมให้มีความต่อเนื่องเชื่อมโยงกัน จะช่วยให้กระบวนการพัฒนาบัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายของหลักสูตร และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงานพัฒนาชุมชนได้อย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน

๖. สื่อหลักสูตรฝึกอบรม

หลักสูตรฝึกอบรมบัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ใช้สื่อการฝึกอบรมที่หลากหลายและสอดคล้องกับการเรียนรู้เชิงพื้นที่ เพื่อสนับสนุนการถ่ายทอดความรู้ การฝึกฝนทักษะ และการพัฒนากระบวนการคิดของผู้เข้ารับการอบรม สื่อที่ใช้ถูกออกแบบให้ช่วยกระตุ้นการมีส่วนร่วม สร้างความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง และเอื้อต่อการนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการทำงานพัฒนาชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม โดยสื่อที่ใช้ในหลักสูตรประกอบด้วย

๖.๑ สื่อสิ่งพิมพ์ (Printed Media) ประกอบด้วย

๖.๑.๑ คู่มือและเอกสารองค์ความรู้ด้านการพัฒนาชุมชนเชิงพุทธ ซึ่งรวบรวมแนวคิด กรอบคิด และหลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน

พัฒนาชุมชน เพื่อใช้ประกอบการบรรยายภาคทฤษฎี และเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมของผู้เข้าอบรม

๖.๑.๒ เอกสารประกอบการบรรยาย ที่สรุปสาระสำคัญของเนื้อหาในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ พร้อมแผนภาพ ตาราง และตัวอย่างจากพื้นที่จริง เพื่อช่วยให้ผู้เข้าอบรมสามารถติดตามเนื้อหาและจดบันทึกได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๖.๑.๓ ใบบงานและแบบฝึกปฏิบัติ ที่ใช้ในการทำกิจกรรมสำรวจชุมชน การวิเคราะห์ปัญหาและโอกาส การจัดทำแผนที่ชุมชน และการออกแบบโครงการพัฒนาชุมชน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านการลงมือทำและการสะท้อนคิด

๖.๒ สื่อวีดิทัศน์ (Video Media) ประกอบด้วย

๖.๒.๑ วีดิทัศน์กรณีศึกษาชุมชน ที่สะท้อนบริบท ปัญหา และแนวทางการพัฒนาชุมชนในพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นสื่อประกอบการวิเคราะห์และอภิปรายร่วมกัน

๖.๒.๒ วีดิทัศน์นำเสนอเนื้อหา เช่น วีดิทัศน์ปฐมนิเทศหลักสูตร วีดิทัศน์อธิบายกรอบคิดเชิงพุทธ และวีดิทัศน์สรุปบทเรียน เพื่อช่วยให้การเรียนรู้มีความชัดเจนและเข้าใจง่าย

๖.๒.๓ วีดิทัศน์ที่ผลิตโดยผู้เข้าอบรม จากการลงพื้นที่ การนำเสนอผลงาน และการออกแบบโครงการพัฒนาชุมชน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือสะท้อนการเรียนรู้และประเมินพัฒนาการของผู้เข้าอบรม

๖.๓ สื่อมัลติมีเดีย (Multimedia) ประกอบด้วย

๖.๓.๑ สื่อนำเสนอ เช่น โปรแกรมนำเสนอภาพและข้อมูล ที่ใช้ประกอบการบรรยายและการนำเสนอผลงานของผู้เข้าอบรม โดยออกแบบให้เหมาะสมกับการสื่อสารข้อมูลเชิงพื้นที่และเชิงกระบวนการ

๖.๓.๒ สื่อสังคมออนไลน์ ที่ใช้เป็นช่องทางในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เผยแพร่ผลงาน และสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ด้านการพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ในวงกว้าง

๖.๔ สื่อบุคคล (Personal Media) ได้แก่ วิทยากร คณาจารย์ และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการพัฒนาชุมชนและพระพุทธศาสนา ซึ่งทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ ให้คำแนะนำ สานิตกระบวนการทำงาน และเป็นแบบอย่างในการทำงาน พัฒนาชุมชนบนฐานของปัญญาและคุณธรรม รวมถึงผู้มีประสบการณ์ทำงานในพื้นที่จริงที่มาแบ่งปันบทเรียนและประสบการณ์แก่ผู้เข้าอบรม

๖.๕ สื่อกิจกรรม (Activity Media) เป็นสื่อที่เกิดจากกระบวนการเรียนรู้เชิงปฏิบัติ เช่น การลงพื้นที่ชุมชน การทำแผนที่เดินดิน การระดมสมอง การออกแบบโครงการ และการนำเสนอผลงาน ซึ่งช่วยให้ผู้เข้าอบรมได้เรียนรู้จากการลงมือทำจริง เกิดความเข้าใจอย่างเป็นรูปธรรม และสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความหมาย

การเลือกใช้สื่อการฝึกอบรมให้เหมาะสมกับเนื้อหา วัตถุประสงค์ และกิจกรรมในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ รวมถึงการผสมผสานสื่อประเภทต่าง ๆ อย่างเหมาะสม จะช่วยเสริมประสิทธิภาพของกระบวนการฝึกอบรม ทำให้ผู้เข้าอบรมสามารถพัฒนาศักยภาพในการทำงานพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรมได้อย่างเต็มที่ และสามารถนำสื่อเหล่านี้ไปใช้เป็นทรัพยากรการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเองและชุมชนได้อย่างต่อเนื่อง

๗. การวัดและการประเมินผล

การวัดและการประเมินผลของหลักสูตรฝึกอบรมบัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม มุ่งประเมินพัฒนาการของผู้เข้าอบรมอย่างรอบด้าน ทั้งด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ และสมรรถนะเชิงคุณธรรม เพื่อสะท้อนผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจริงจากกระบวนการฝึกอบรมและการลงพื้นที่ปฏิบัติงาน โดยใช้การประเมินเพื่อพัฒนา (Assessment for Learning) ควบคู่

กับการประเมินผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตร การวัดและการประเมินผลแบ่งออกเป็น ๓ ส่วน ดังนี้

๗.๑ แบบประเมินสมรรถนะพุทธนวัตกรด้านความรู้และการคิดวิเคราะห์ ใช้ประเมินความรู้ความเข้าใจของผู้เข้าอบรมเกี่ยวกับเนื้อหาสาระสำคัญของหลักสูตร ครอบคลุมแนวความคิดการอ่านชุมชนเชิงพุทธ การใช้สปีปายสถานและอริยสัจโมเดลในการวิเคราะห์ปัญหาและโอกาสของชุมชน รวมถึงการบูรณาการแก่นพระพุทธศาสนาในการออกแบบการพัฒนาชุมชน การประเมินดำเนินการก่อนการฝึกอบรม (Pre-test) และหลังการฝึกอบรม (Post-test) เพื่อนำผลมาเปรียบเทียบและแสดงพัฒนาการด้านความรู้และการคิดวิเคราะห์ของผู้เข้าอบรมอย่างเป็นรูปธรรม

๗.๒ แบบวัดเจตคติและคุณลักษณะเชิงพุทธ ใช้ประเมินเจตคติ ค่านิยม และความตระหนักรู้ของผู้เข้าอบรมต่อการทำงานพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์บนฐานของปัญญาและคุณธรรม โดยครอบคลุมประเด็นด้านการทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม การเคารพศักดิ์ศรีของผู้คนในชุมชน การทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างเกื้อกูล และความรับผิดชอบต่อสังคม ผลการประเมินส่วนนี้สะท้อนความพร้อมด้านจิตใจและคุณลักษณะเชิงพุทธของผู้เข้าอบรม ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของการเป็นพุทธนวัตกร

๗.๓ แบบประเมินทักษะและสมรรถนะเชิงปฏิบัติการ ใช้ประเมินทักษะและสมรรถนะของผู้เข้าอบรมจากการปฏิบัติงานจริงในกิจกรรมภาคสนามและการทำงานกลุ่ม โดยใช้เกณฑ์การประเมินแบบรูบริก ครอบคลุมทักษะการสำรวจและเก็บข้อมูลชุมชน การจัดทำแผนที่ชุมชน การวิเคราะห์ปัญหาและโอกาส การทำงานเป็นทีม การสื่อสารกับชุมชน และการออกแบบแนวทางหรือโครงการพัฒนาชุมชน การประเมินใช้วิธีการประเมินตนเอง การประเมินโดยเพื่อน และการประเมินโดยวิทยากรหรือผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ได้ผลการประเมินที่รอบด้านและเป็นธรรม

โดยภาพรวม การวัดและการประเมินผลในหลักสูตรนี้มุ่งเน้นการสะท้อนพัฒนาการของผู้เข้าอบรมในทุกมิติ และใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลในการพัฒนาศักยภาพของผู้เข้าอบรมให้สามารถทำหน้าที่เป็นพุทธนวัตกรที่มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และสมรรถนะเชิงคุณธรรมในการขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรมได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

๘. กำหนดการหลักสูตรฝึกอบรม

หลักสูตรฝึกอบรมบัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีระยะเวลาในการฝึกอบรมทั้งสิ้น ๓ วัน ดังนี้

กำหนดการ

กิจกรรมอบรมพุทธนวัตกร บัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม ภายใต้โครงการพัฒนาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษาและพัฒนากำลังคนชั้นสูง

๔-๗ กรกฎาคม ๒๕๖๘

ณ วัดมงคลชัยพัฒนา จังหวัดสระบุรี

๔ กรกฎาคม ๒๕๖๘

๐๓.๐๐-๑๕.๐๐ น.

ลงทะเบียนเข้าที่พัก

๑๕.๐๐-๑๗.๐๐ น.

ประชุมคณะทำงานเพื่อเตรียมการฝึกอบรม

๕ กรกฎาคม ๒๕๖๘

๐๗.๐๐-๐๘.๐๐ น.

ลงทะเบียนเข้าอบรม

๐๘.๐๐-๐๘.๓๐ น.

ทดสอบก่อนเรียนรู้

๐๘.๓๐-๐๙.๐๐ น.

พระราชวชิรมงคลวิสิฐ เจ้าคณะจังหวัดสระบุรี

- กล่าวต้อนรับและให้โอวาทผู้เข้าอบรม
- ๐๙.๐๐-๑๐.๐๐ น. พระครูสุฤทธิจิตต์บัณฑิต, รศ.ดร. บรรยายหน่วยการ
เรียนรู้ที่ ๑ “สัปปายสถาน การออกแบบแผนที่ชุมชน
เชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม”
- ๑๐.๐๐-๑๖.๐๐ น. แบ่งกลุ่มลงพื้นที่ชุมชนรอบวัด และทำกิจกรรมเสริม
ทักษะที่ ๑-๒
กิจกรรมเสริมทักษะที่ ๑ ลงชุมชนเพื่อสร้าง
ความสัมพันธ์และสำรวจทุน
กิจกรรมเสริมทักษะที่ ๒ ร่างแผนที่เดินดิน
(Community Mapping)
- ๑๖.๐๐-๑๘.๐๐ น. ทำภารกิจส่วนตัว
- ๑๘.๐๐-๑๙.๐๐ น. ทำวัตร สวดมนต์ เจริญจิตตภาวนา
- ๑๙.๐๐-๒๑.๐๐ น. กิจกรรมเสริมทักษะที่ ๓ นำเสนอแผนที่ชุมชนในเวที
สาธารณะ (จำลอง)
- ๒๑.๐๐ น. พักผ่อนตามอัธยาศัย
- ๖ กรกฎาคม ๒๕๖๘
- ๐๕.๐๐-๐๖.๐๐ น. ทำวัตร สวดมนต์ เจริญจิตตภาวนา
- ๐๖.๐๐-๐๗.๐๐ น. บิณฑบาต, กวาดลานวัด
- ๐๗.๐๐-๐๘.๐๐ น. ฉันทน์ภัตตาหาร
- ๐๘.๐๐-๐๙.๐๐ น. กิจกรรมเสริมทักษะที่ ๔ กิจกรรมสะท้อนคิด
(Reflection) จากการลงพื้นที่
- ๐๙.๐๐-๑๐.๐๐ น. บรรยายหน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ “อริยสังฆโมเดล การ
วิเคราะห์สภาพปัญหาและโอกาสของชุมชนเชิง
สร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม” โดยพระเทพ
วัชรสารบัณฑิต, รศ.ดร.

- ๑๐.๐๐-๑๖.๐๐ น. แบ่งกลุ่มลงพื้นที่ชุมชนรอบวัด และทำกิจกรรมเสริมทักษะที่ ๕-๖
กิจกรรมเสริมทักษะที่ ๕ เปิดเวทีรับฟังความคิดเห็นจากชุมชน
กิจกรรมเสริมทักษะที่ ๖ จัดลำดับความสำคัญของปัญหาและโอกาส
- ๑๖.๐๐-๑๘.๐๐ น. ทำภารกิจส่วนตัว
- ๑๘.๐๐-๑๙.๐๐ น. ทำวัตร สวดมนต์ เจริญจิตตภาวนา
- ๑๙.๐๐-๒๑.๐๐ น. กิจกรรมเสริมทักษะที่ ๗ นำเสนอปัญหาและโอกาสของชุมชนในเวทีสาธารณะ (จำลอง)
- ๒๑.๐๐ น. พักผ่อนตามอัธยาศัย
- ๗ กรกฎาคม ๒๕๖๘
- ๐๕.๐๐-๐๖.๐๐ น. ทำวัตร สวดมนต์ เจริญจิตตภาวนา
- ๐๖.๐๐-๐๗.๐๐ น. ปัญหาบาท, กวาดลานวัด
- ๐๗.๐๐-๐๘.๐๐ น. ฉันทน์ตาดอาหาร
- ๐๘.๐๐-๐๙.๐๐ น. กิจกรรมเสริมทักษะที่ ๘ กิจกรรมสะท้อนคิด (Reflection) เพื่อตั้งเป้าหมาย
- ๐๙.๐๐-๑๐.๐๐ น. บรรยายหน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ “ปัญญาจุฬฉิธรรม การออกแบบโครงการ/กิจกรรมพัฒนาชุมชน” โดย พระพรหมวัชรธีรารจารย์, ศ.ดร. อธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- ๑๐.๐๐-๑๑.๐๐ น. กิจกรรมเสริมทักษะที่ ๙ ระดมความคิดเพื่อออกแบบโครงการ/กิจกรรม
- ๑๑.๐๐-๑๒.๐๐ น. ฉันทน์ตาดอาหาร

- ๑๒.๐๐-๑๖.๐๐ น. กิจกรรมเสริมทักษะที่ ๑๐ นำเสนอโครงการ
(Project Pitching)
กิจกรรมเสริมทักษะที่ ๑๑ การขยายผลโครงการสู่
เยาวชน
- ๑๖.๐๐-๑๗.๐๐ น. พิธีปิด โดย พระพรหมวัชรธีรอาจารย์, ศ.ดร.
อธิการบดี

หมายเหตุ ฉันทภัตตาหารเพลในชุมชน เวลา ๑๑.๐๐ น.

๙. หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง “สัปปายสถาน การออกแบบแผนที่ชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม”

สาระสำคัญ

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ “สัปปายสถาน การออกแบบแผนที่ชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม” มุ่งพัฒนาผู้เข้ารับการอบรมให้สามารถเรียนรู้และทำความเข้าใจบริบทของชุมชนจากพื้นที่จริงอย่างรอบด้าน โดยใช้แนวคิด สัปปายสถานและสัปปายะ ๗ เป็นกรอบในการอ่าน วิเคราะห์ และตีความชุมชนทั้งในมิติทางกายภาพ สังคม วัฒนธรรม และความสัมพันธ์ของผู้คน กระบวนการเรียนรู้เน้นการลงพื้นที่ การสังเกต การสนทนากับคนในชุมชน และการสังเคราะห์ข้อมูลร่วมกัน เพื่อนำไปสู่การจัดทำแผนที่ชุมชนเชิงสร้างสรรค์ที่สะท้อนคุณค่า ทุนทางชุมชน และศักยภาพที่ซ่อนอยู่ หน่วยการเรียนรู้นี้จึงเป็นฐานสำคัญของการพัฒนาผู้เข้ารับการอบรมให้มีปัญญาเชิงพื้นที่ มีคุณธรรมในการทำงานกับชุมชน และสามารถใชแผนที่ชุมชนเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดสัปปายสถานและสัปปายะ ๗ ในฐานะกรอบคิดเชิงพุทธสำหรับการอ่านและทำความเข้าใจชุมชน
๒. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมสามารถสำรวจ สังเกต และเก็บข้อมูลบริบทชุมชนจากพื้นที่จริงอย่างเป็นระบบและมีส่วนร่วม
๓. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมสามารถออกแบบและจัดทำแผนที่ชุมชนเชิงสร้างสรรค์ที่สะท้อนทุนทางสังคม วัฒนธรรม และศักยภาพของชุมชนบนฐานของปัญญาและคุณธรรม

ระยะเวลา

๓๖๐ นาที

เนื้อหา

๑. ความหมายและความสำคัญของสัปปายสถานกับการพัฒนาชุมชน
๒. แนวคิดสัปปายะ ๗ และการประยุกต์ใช้ในการอ่านบริบทชุมชน
๓. การสำรวจชุมชนแบบมีส่วนร่วมและการเก็บข้อมูลเชิงพื้นที่
๔. เครื่องมือและกระบวนการจัดทำแผนที่ชุมชนเชิงสร้างสรรค์
๕. การสังเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอแผนที่ชุมชนเพื่อการพัฒนา

วิธีการ/กิจกรรม

๑. การบรรยายเชิงปฏิสัมพันธ์เกี่ยวกับสัปปายสถานและสัปปายะ ๗
๒. การลงพื้นที่สำรวจชุมชนเพื่อสร้างความสัมพันธ์และเก็บข้อมูลจากพื้นที่จริง
๓. การทำงานกลุ่มเพื่อวิเคราะห์และจัดหมวดหมู่ข้อมูลชุมชน
๔. การร่างและจัดทำแผนที่เดินดิน (Community Mapping) ร่วมกับชุมชน
๕. การนำเสนอและสะท้อนการเรียนรู้จากแผนที่ชุมชนในเวทีสาธารณะ (จำลอง)

สื่อประกอบการอบรม

๑. คู่มือแผนที่ชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม
๒. ใบงานการสำรวจชุมชนและการสังเคราะห์ข้อมูล
๓. แผนที่พื้นฐาน วัสดุอุปกรณ์สำหรับการทำแผนที่เดินดิน
๔. สื่อจากพื้นที่จริงและสื่อดิจิทัลที่ใช้ในการบันทึกและนำเสนอข้อมูล

การประเมินผล

๑. การประเมินจากการมีส่วนร่วมในการลงพื้นที่และการทำงานกลุ่ม
๒. การประเมินคุณภาพของแผนที่ชุมชนเชิงสร้างสรรค์ที่จัดทำขึ้น

๓. การประเมินการนำเสนอและการสะท้อนการเรียนรู้จากกิจกรรม

๔. การเปรียบเทียบผลการประเมินสมรรถนะพุทธนวัตกรก่อนและหลัง
การเรียนรู้

๑๐. หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ อริยสังฆโมเดล การวิเคราะห์สภาพปัญหา และโอกาสของชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม สาระสำคัญ

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ “อริยสังฆโมเดล การวิเคราะห์สภาพปัญหาและโอกาสของชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม” มุ่งพัฒนาผู้เข้ารับการอบรมให้สามารถวิเคราะห์ปัญหาและมองเห็นโอกาสของชุมชนอย่างเป็นระบบ โดยนำข้อมูลและแผนที่ชุมชนที่ได้จากหน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ มาใช้เป็นฐานในการคิดวิเคราะห์ ผ่านกรอบ อริยสัง ๔ ได้แก่ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ และมรรค ซึ่งเป็นหลักธรรมสำคัญในพระพุทธศาสนาที่สามารถประยุกต์ใช้กับการพัฒนาชุมชนร่วมสมัยได้อย่างลึกซึ้งและมีเหตุผล

กระบวนการเรียนรู้ในหน่วยนี้เน้นการเรียนรู้ร่วมกับชุมชน การรับฟังความคิดเห็นอย่างเคารพ และการใช้ปัญญาในการพิจารณาเหตุปัจจัยของปัญหา เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถก้าวพ้นจากการมองปัญหาเพียงเชิงอาการ ไปสู่การเข้าใจโครงสร้างและรากเหง้าของปัญหา พร้อมทั้งร่วมกันกำหนดเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมกับบริบทจริงบนฐานของคุณธรรม หน่วยการเรียนรู้นี้จึงเป็นขั้นตอนสำคัญในการเปลี่ยน “ข้อมูลชุมชน” ให้กลายเป็น “ความรู้เพื่อการพัฒนา” อย่างมีทิศทางและยั่งยืน

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับอริยสังฆโมเดลในฐานะกรอบคิดเชิงพุทธสำหรับกรวิเคราะห์ปัญหาและโอกาสของชุมชน
๒. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมสามารถวิเคราะห์สภาพปัญหา สาเหตุรากเหง้า และศักยภาพของชุมชน โดยใช้ข้อมูลจากแผนที่ชุมชนอย่างเป็นระบบ

๓. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมสามารถกำหนดเป้าหมายร่วมและแนวทางการพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ที่สอดคล้องกับบริบทจริงและตั้งอยู่บนฐานของปัญญาและคุณธรรม

ระยะเวลา

๓๖๐ นาที

เนื้อหา

๑. ความหมายและหลักการของอริยสัจ ๔ กับการพัฒนาชุมชน
๒. การประยุกต์อริยสัจโมเดลในการวิเคราะห์สภาพปัญหาและโอกาสของชุมชน
๓. การระบุและจัดลำดับความสำคัญของปัญหาชุมชนจากข้อมูลเชิงพื้นที่
๔. การวิเคราะห์สาเหตุรากเหง้าของปัญหาและเงื่อนไขเชิงโครงสร้างของชุมชน
๕. การกำหนดเป้าหมายร่วมและแนวทางการพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์บนฐานของคุณธรรม

วิธีการและกิจกรรม

๑. การบรรยายเชิงปฏิสัมพันธ์เกี่ยวกับอริยสัจโมเดลและการประยุกต์ใช้กับการพัฒนาชุมชน
๒. การอภิปรายกลุ่มเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลจากแผนที่ชุมชนและแลกเปลี่ยนมุมมอง
๓. การเปิดเวทีรับฟังความคิดเห็นจากคนในชุมชนเพื่อสะท้อนปัญหาและความต้องการจริง

๔. การทำงานกลุ่มเพื่อจัดลำดับปัญหาและโอกาสของชุมชนอย่างมีส่วนร่วม

๕. การนำเสนอผลการวิเคราะห์และการสะท้อนการเรียนรู้ในเวทีสาธารณะ (จำลอง)

สื่อประกอบการฝึกอบรม

๑. เอกสารประกอบการบรรยายเรื่องอริยสัจโมเดลกับการพัฒนาชุมชน

๒. ใบงานการวิเคราะห์ปัญหาและโอกาสของชุมชนตามกรอบอริยสัจ

๔

๓. แผนที่ชุมชนที่ได้จากหน่วยการเรียนรู้ที่ ๑

๔. สื่อดิจิทัลและวัสดุอุปกรณ์สำหรับการบันทึก วิเคราะห์ และนำเสนอ

ข้อมูล

การประเมินผล

๑. การประเมินจากการมีส่วนร่วมในการอภิปราย การทำงานกลุ่ม และการรับฟังความคิดเห็นจากชุมชน

๒. การประเมินคุณภาพของการวิเคราะห์ปัญหา สาเหตุ และโอกาสของชุมชนตามกรอบอริยสัจโมเดล

๓. การประเมินการนำเสนอผลการวิเคราะห์และการสะท้อนการเรียนรู้ของผู้เข้าอบรม

๔. การเปรียบเทียบผลการประเมินสมรรถนะพุทธนวัตกรก่อนและหลังการเรียนรู้ในหน่วยนี้

๑๑. หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง “แก่นพระพุทธศาสนากับการพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม”

สาระสำคัญ

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ “แก่นพระพุทธศาสนากับการพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม” มุ่งพัฒนาผู้เข้ารับการอบรมให้สามารถบูรณาการแก่นพระพุทธศาสนาเข้ากับการออกแบบแนวทางและโครงการพัฒนาชุมชนได้อย่างเป็นระบบและเหมาะสมกับบริบทจริง โดยนำผลการเรียนรู้จากหน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ และ ๒ ซึ่งได้แก่ ข้อมูลบริบทชุมชน แผนที่ชุมชน และการวิเคราะห์ปัญหาและโอกาส มาเป็นฐานในการออกแบบการพัฒนา

แก่นพระพุทธศาสนาที่นำมาใช้ในหน่วยการเรียนรู้นี้ เน้นหลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิต การอยู่ร่วมกัน และการพัฒนาสังคม เช่น อริยสัจ ๔ ในฐานะกรอบคิดเชิงเหตุผล พรหมวิหาร ๔ ในฐานะหลักการสร้างความสัมพันธ์ที่เกื้อกูล และหลักคุณธรรมสำหรับผู้ทำงานพัฒนาชุมชน หน่วยการเรียนรู้มุ่งให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถแปลงหลักธรรมเชิงนามธรรมให้เป็นแนวคิดและกิจกรรมเชิงรูปธรรม ผ่านการออกแบบโครงการหรือกิจกรรมพัฒนาชุมชนที่สะท้อนทั้งปัญญา คุณธรรม และความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริง เพื่อพัฒนาผู้เข้ารับการอบรมให้มีบทบาทเป็นพุทธนวัตกรที่สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนอย่างสร้างสรรค์และยั่งยืน

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับแก่นพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนและการอยู่ร่วมกันในสังคม

๒. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมสามารถบูรณาการหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เข้ากับการออกแบบแนวทางหรือโครงการพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ได้อย่างเหมาะสม

๓. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมสามารถออกแบบและนำเสนอข้อเสนอโครงการ หรือกิจกรรมพัฒนาชุมชนที่ตั้งอยู่บนฐานของปัญญา คุณธรรม และบริบทจริง ของชุมชน

ระยะเวลา

๓๖๐ นาที

เนื้อหา

๑. แก่นพระพุทธศาสนากับการพัฒนามนุษย์และชุมชน
๒. หลักธรรมสำคัญสำหรับการพัฒนาชุมชนเชิงพุทธ เช่น อริยสัจ ๔ และพรหมวิหาร ๔
๓. การบูรณาการหลักธรรมกับผลการวิเคราะห์ปัญหาและโอกาสของชุมชน
๔. กระบวนการออกแบบโครงการและกิจกรรมพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์
๕. การนำเสนอและการขยายผลโครงการพัฒนาชุมชนสู่การปฏิบัติจริง

วิธีการและกิจกรรม

๑. การบรรยายเชิงวิเคราะห์เกี่ยวกับแก่นพระพุทธศาสนากับการพัฒนาชุมชน
๒. การอภิปรายกลุ่มเพื่อเชื่อมโยงหลักธรรมกับข้อมูลและปัญหาชุมชนที่ได้จากหน่วยการเรียนรู้ก่อนหน้า

๓. การระดมความคิดเพื่อออกแบบแนวคิดและโครงร่างโครงการพัฒนาชุมชน

๔. การทำงานกลุ่มเพื่อจัดทำข้อเสนอโครงการหรือกิจกรรมพัฒนาชุมชน

๕. การนำเสนอโครงการ (Project Pitching) และการสะท้อนการเรียนรู้ร่วมกัน

สื่อประกอบการฝึกอบรม

๑. เอกสารประกอบการบรรยายเรื่องแก่นพระพุทธศาสนากับการพัฒนาชุมชน

๒. ใบงานการบูรณาการหลักธรรมกับการออกแบบโครงการ

๓. ข้อมูล แผนที่ชุมชน และผลการวิเคราะห์จากหน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ และ ๒

๔. สื่อดิจิทัลและอุปกรณ์สำหรับการนำเสนอผลงาน

การประเมินผล

๑. การประเมินจากการมีส่วนร่วมในการอภิปราย การทำงานกลุ่ม และการออกแบบโครงการ

๒. การประเมินคุณภาพของข้อเสนอโครงการหรือกิจกรรมพัฒนาชุมชน โดยพิจารณาความสอดคล้องกับหลักพระพุทธศาสนาและบริบทจริงของชุมชน

๓. การประเมินการนำเสนอโครงการและการสะท้อนการเรียนรู้ของผู้เข้าอบรม

๔. การประเมินสมรรถนะพุทธนวัตกรหลังการเรียนรู้ (Post-test) เพื่อสะท้อนผลลัพธ์ของหลักสูตรโดยรวม

๑๒. แบบประเมินสมรรถนะพุทธนวัตกร

แบบประเมินสมรรถนะพุทธนวัตกร จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินพัฒนาการของผู้เข้าอบรมในหลักสูตรฝึกอบรมบัณฑิตนักพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรม โดยมุ่งประเมินสมรรถนะของผู้เข้าอบรมอย่างรอบด้าน ทั้งด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะเชิงคุณธรรม ซึ่งสอดคล้องกับกรอบสมรรถนะ KSAC และบทบาทของผู้เข้าอบรมในฐานะ “พุทธนวัตกร”

การประเมินใช้รูปแบบการประเมินตนเอง (Self-assessment) ดำเนินการทั้งก่อนการฝึกอบรม (Pre-test) และหลังการฝึกอบรม (Post-test) เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการของผู้เข้าอบรมจากกระบวนการเรียนรู้ การลงพื้นที่ปฏิบัติงาน และการทำกิจกรรมในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ผลการประเมินจะใช้เป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาศักยภาพของผู้เข้าอบรมรายบุคคล ตลอดจนใช้เป็นข้อมูลประกอบการประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรโดยรวม

โครงสร้างแบบประเมินสมรรถนะพุทธนวัตกร

แบบประเมินสมรรถนะพุทธนวัตกร แบ่งออกเป็น ๓ กลุ่มสมรรถนะหลัก ดังนี้

๑. สมรรถนะหลัก (Core Competencies) มุ่งประเมินความสามารถด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นฐานสำคัญของการอ่าน วิเคราะห์ และตีความบริบทชุมชน รวมถึงการประยุกต์ใช้กรอบคิดเชิงพุทธในการพัฒนาชุมชน

๒. สมรรถนะรอง (Secondary Competencies) มุ่งประเมินทักษะการทำงานเป็นทีมและการสื่อสาร ซึ่งสะท้อนความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น การรับฟังความคิดเห็นของชุมชน และการถ่ายทอดข้อมูลหรือแนวคิดอย่างเหมาะสม

๓. สมรรถนะร่วม (Common Competencies) มุ่งประเมินทักษะดิจิทัล และทักษะด้านคุณธรรมและจริยธรรม ซึ่งเป็นสมรรถนะสำคัญในการทำงานพัฒนาชุมชนร่วมสมัยบนฐานของความรับผิดชอบต่อ ความซื่อสัตย์ และการเคารพศักดิ์ศรีของผู้คนในชุมชน

รูปแบบการให้คะแนนและการแปลผล แบบประเมินใช้มาตรฐานประมาณค่า ๕ ระดับ โดยกำหนดความหมายของระดับคะแนนตั้งแต่ระดับน้อยที่สุดถึงระดับมากที่สุด เพื่อสะท้อนระดับสมรรถนะของผู้เข้าอบรมในแต่ละด้านอย่างชัดเจน ผลการประเมินสามารถนำไปคำนวณค่าเฉลี่ย เปรียบเทียบผลก่อนและหลังการฝึกอบรม และใช้ประกอบการวิเคราะห์พัฒนาการของผู้เข้าอบรมรายบุคคลและรายกลุ่ม

การใช้ประโยชน์จากแบบประเมิน ผลการประเมินสมรรถนะพุทธนวัตกรรม ใช้เป็นข้อมูลในการสะท้อนการเรียนรู้ของผู้เข้าอบรม การปรับปรุงกระบวนการฝึกอบรมให้เหมาะสมยิ่งขึ้น และการรายงานผลการดำเนินงานของโครงการตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้แบบประเมินฉบับนี้ยังสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาตนเองของผู้เข้าอบรม เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการทำหน้าที่เป็นพุทธนวัตกรรมที่สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนเชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและคุณธรรมได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

๑๓. บรรณานุกรม

พระเทพวิชรสารบัณฑิต. แก่นพระพุทธศาสนากับการพัฒนาชุมชนอย่าง
ยั่งยืน. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,
๒๕๖๘.

๑๔. คณะทำงาน

๑. รองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา ประธานคณะทำงาน
๒. รองอธิการบดีวิทยาเขตขอนแก่น รองประธานคณะทำงาน
๓. รองอธิการบดีวิทยาเขตเชียงใหม่ รองประธานคณะทำงาน
๔. คณบดีคณะพุทธศาสตร์ รองประธานคณะทำงาน
๕. คณบดีคณะครุศาสตร์ รองประธานคณะทำงาน
๖. คณบดีคณะมนุษยศาสตร์ รองประธานคณะทำงาน
๗. คณบดีคณะสังคมศาสตร์ รองประธานคณะทำงาน
๘. ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ลำพูน รองประธานคณะทำงาน
๙. ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์สุราษฎร์ธานี รองประธานคณะทำงาน
๑๐. ผู้อำนวยการหน่วยวิทยบริการ วัดอินทาราม รองประธานคณะทำงาน
๑๑. ผู้อำนวยการหน่วยวิทยบริการ จังหวัดกาฬสินธุ์ รองประธานคณะทำงาน
๑๒. พระครูสุธีสารบัณฑิต, ผศ.ดร. คณะทำงานชุมชนวัดเจติยภูมิ
๑๓. พระครูปิยสุเมธারণ์ คณะทำงานชุมชนวัดเจติยภูมิ
๑๔. พระมหาภิกขิตติ กิตติเมธี คณะทำงานชุมชนวัดเจติยภูมิ
๑๕. พระมหาสุทธิดล จิตตปัญญา คณะทำงานชุมชนวัดเจติยภูมิ
๑๖. ดร.จันทร์สม์ ตาปูลิง คณะทำงานชุมชนวัดป่าดั่งงาม
๑๗. ผศ.ดร.เสนห์ ใจสิทธิ์ คณะทำงานชุมชนวัดป่าดั่งงาม
๑๘. พระครูโกวิทธรรมภาณี, ผศ.ดร. คณะทำงานชุมชนวัดป่าดั่งงาม
๑๙. พระมหาอินทร์วงศ์ อัสสรภาณี, ดร. คณะทำงานชุมชนวัดป่าดั่งงาม
๒๐. ผศ.ดร.ไพรินทร์ ฦ วันนา คณะทำงานชุมชนวัดป่าดั่งงาม
๒๑. พระมหาติลกรัศมี ฐิตจาโร คณะทำงานชุมชนตำบลกรูด
๒๒. พระครูปริยัติธารังคุณ,ดร. คณะทำงานชุมชนตำบลกรูด
๒๓. พระครูโสภณธรรมวิสิฐ คณะทำงานชุมชนตำบลกรูด
๒๔. พระครูจิรธรรมรัต, ดร. คณะทำงานชุมชนตำบลกรูด
๒๕. พระครูปลัดคำรณ กตปัญญา คณะทำงานชุมชนตำบลกรูด

๒๖. พระครูธีรภัทรจารี	คณะกรรมการดำเนินงานศูนย์พัฒนาชุมชนตำบลกรูด
๒๗. พระอนุสรณ์ อนุตตโร	คณะกรรมการดำเนินงานศูนย์พัฒนาชุมชนตำบลกรูด
๒๘. พระครูวินัยธรชวลิต อุตโตโม	คณะกรรมการดำเนินงานศูนย์พัฒนาชุมชนตำบลกรูด
๒๙. ผศ.ดร.ภัชลดา สุวรรณนวล	คณะกรรมการดำเนินงานศูนย์พัฒนาชุมชนตำบลกรูด
๓๐. ผศ.ดร.สุภาภรณ์ โสภา	คณะกรรมการดำเนินงานศูนย์พัฒนาชุมชนตำบลกรูด
๓๑. ดร.สุขอุษา นุ่นทอง	คณะกรรมการดำเนินงานศูนย์พัฒนาชุมชนตำบลกรูด
๓๒. อาจารย์สุเทพ สุดเอี่ยม	คณะกรรมการดำเนินงานศูนย์พัฒนาชุมชนตำบลกรูด
๓๓. อาจารย์นิคม ปักชี	คณะกรรมการดำเนินงานศูนย์พัฒนาชุมชนตำบลกรูด
๓๔. อาจารย์เนติลักษณ์ สุทธิรักษ์	คณะกรรมการดำเนินงานศูนย์พัฒนาชุมชนตำบลกรูด
๓๕. พระครูศรีสิทธิบัณฑิต, ดร.	คณะกรรมการดำเนินงานศูนย์พัฒนาชุมชนวัดตีตวาด
๓๖. พระครูสิริรัตนบัณฑิต, ผศ.ดร.	คณะกรรมการดำเนินงานศูนย์พัฒนาชุมชนวัดตีตวาด
๓๗. พระมหาธารชัน จิตตปาโล, ดร.	คณะกรรมการดำเนินงานศูนย์พัฒนาชุมชนวัดตีตวาด
๓๘. พระครูปลัดโยธิน โชติธมฺโม	คณะกรรมการดำเนินงานศูนย์พัฒนาชุมชนวัดตีตวาด
๓๙. ผศ.ดร.คงสฤษฏ์ แพงทรัพย์	คณะกรรมการดำเนินงานศูนย์พัฒนาชุมชนวัดตีตวาด
๔๐. ดร.สุดธิดา พาดฤทธิ	คณะกรรมการดำเนินงานศูนย์พัฒนาชุมชนวัดตีตวาด
๔๑. พระครูสังฆวิริยกิจ, รศ.ดร.	คณะกรรมการดำเนินงานศูนย์พัฒนาชุมชนพยอม
๔๒. พระคมสัน ฐิตเมธโส, ผศ.	คณะกรรมการดำเนินงานศูนย์พัฒนาชุมชนพยอม
๔๓. พระมหาสมชาย ขนติสรโณ, ดร.	คณะกรรมการดำเนินงานศูนย์พัฒนาชุมชนพยอม
๔๔. พระครูสังฆรักษ์จักรกฤษณ์ ฐิริปัญญา, ผศ.ดร.	คณะกรรมการดำเนินงานศูนย์พัฒนาชุมชนพยอม
๔๕. พระปลัดวีระศักดิ์ ธีรังกุโร, ดร.	คณะกรรมการดำเนินงานศูนย์พัฒนาชุมชนพยอม
๔๖. ผศ.ดร.สุภัทรชัย สีสะใบ	คณะกรรมการดำเนินงานศูนย์พัฒนาชุมชนพยอม
๔๗. ผศ.ดร.เอนก ไยอินทร์	คณะกรรมการดำเนินงานศูนย์พัฒนาชุมชนพยอม
๔๘. พระครูสังฆรักษ์วิชัย วิชโย	คณะกรรมการดำเนินงานศูนย์พัฒนาชุมชนพยอม
๔๙. ผศ.ดร.พุทธชาติ แผนสมบุญ	คณะกรรมการดำเนินงานศูนย์พัฒนาชุมชนวัดตึก
๕๐. ผศ.ดร.สมโภชน์ ศรีวีจิตรวารกุล	คณะกรรมการดำเนินงานศูนย์พัฒนาชุมชนวัดตึก
๕๑. ดร.มนัสนันท์ ประภัสสรพิทยา	คณะกรรมการดำเนินงานศูนย์พัฒนาชุมชนวัดตึก

๕๒. ดร.จักษุชานานิภูมย์ บุญฤทธิ
๕๓. นางสาวหนึ่งธิดา สารศิริ
๕๔. นางสาวกนกวรรณ บุญคะเน
๕๕. พระเมธีวัชรประชาทร, ผศ.ดร.
๕๖. พระครูสังฆรักษ์เอกลักษณ์ อชีโต, ผศ.ดร. คณะทำงานชุมชนบ้านคลองกระทิง
๕๗. ดร.สมชาย ลำภู
๕๘. ดร.ณรงค์กร ดำรงค์ดี
๕๙. ดร.โปรดปราน เสริวงวस्थ्य
๖๐. พระศรีวัชรสารบัณฑิต, ดร.
๖๑. พระอุดมสิทธิธนายก, รศ.ดร.
๖๒. พระครูเมธีสิริธรรมบัณฑิต, ดร.
๖๓. พระครูวิโรจน์กาญจนเขต, ผศ.ดร.
๖๔. พระมหาภารดร ภูริสสโร, ดร.
๖๕. พระครูปลัดโพธิวรวัฒน์
๖๖. พระมหาบุญยืน ญาณโสภโณ
๖๗. พระครูสมุห์หวัชวิชัย ฐิตวิโส, ดร.
๖๘. พระมหาถาวร ถาวรเมธี, ดร.
๖๙. พระปลัดประจักษ์ มหาปญโญ
๗๐. พระมหาพิสุทธิ สิทธิเมธี
๗๑. ผศ.ดร.ประเสริฐ ธิลา
๗๒. ผศ.ดร.นิกร ศรีราช
๗๓. นายเดชฤทธิ์ โอฐสู
๗๔. พระสุธีวีรบัณฑิต, รศ.ดร.
๗๕. พระครูสุตวุฒิคุณบัณฑิต, ผศ.ดร.
๗๖. พระครูชินวีรบัณฑิต, ผศ.ดร.
๗๗. พระปลัดสมนึก ธีรปญโญ, ดร.
คณะทำงานชุมชนวัดตึก
คณะทำงานชุมชนวัดตึก
คณะทำงานชุมชนวัดตึก
คณะทำงานชุมชนบ้านคลองกระทิง
คณะทำงานชุมชนบ้านคลองกระทิง
คณะทำงานชุมชนบ้านคลองกระทิง
คณะทำงานชุมชนบ้านคลองกระทิง
คณะทำงานชุมชนป้อมเพชร
คณะทำงานชุมชนวัดลำเรือแตก
คณะทำงานชุมชนวัดลำเรือแตก
คณะทำงานชุมชนวัดลำเรือแตก
คณะทำงานชุมชนวัดลำเรือแตก

๑๐๔. ผศ.ดร.เอนก ใยอินทร์	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๐๕. นายบดินทร์ภัทร์ สายบุตร	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๐๖. นายถาวร ภูษา	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๐๗. นางสาวมุกกรวี ฉิมพะเนาวิ	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๐๘. นายธนนันท์รัฐ ประเสริฐศิลป์	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๐๙. นายเดชฤทธิ์ โอธูสู	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๑๐. นายวันเฉลิม แสงกำ	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๑๑. นายเพิ่มพูน สุทธินัง	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา
วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม
ภายใต้โครงการพัฒนาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษา
และพัฒนากำลังคนขั้นสูง
ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๘

